

проміжної граматики (Interlanguage), тобто граматики – що відрізняється і від рідної, і від другої мови.

Таким чином, засвоєння другої мови відбувається як під впливом загальнопсихологічних факторів переносу з першої мови, так і деяких універсальних особливостей засвоєння мови взагалі.

1. Верецагин Е.М. Психологическая и методическая характеристика двуязычия (билингвизма). - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1969.

2. Михайлов М.М. О разновидностях двуязычия // Двуязычие и контрастивная грамматика. - Чебоксары, 1987. - С. 4-9.

3. Snow, C. (1987). Beyond conversation: Second language learners' acquisition of description and explanation. In J. Lantolf & A. Labarca (Eds.), Research in second language learning: Focus on the classroom (pp. 3-16). Norwood, NJ: Ablex.

4. Snow, C. (1990). Rationales for native language instruction: Evidence from research. In A. Padilla, H. Fairchild & C. Valadez (Eds.), Bilingual education: Issues and strategies (pp. 60-74). Newbury Park: Sage Publications.

ДО ПИТАННЯ ВАРІАТИВНОСТІ ОСВІТИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Юр'єва Л.В., аспірантка СумДПУ ім. Макаренка А.С.

Сьогодні суспільство перейшло від відносно стабільної, передбаченої фази своєї історії – до динамічної непередбачуваної фази розвитку. Це є важливою умовою для розвитку варіативної освіти.

Нині починається нова фаза – перехід від альтернативної освіти до варіативної освіти. Будь-яка новація освіти, що розходилася навіть в приватних педагогічних методах з офіційною ідеологічно затвердженою системою освіти, розцінювалася як альтернативна. В результаті альтернативна освіта, „освіта проти якого-небудь або чого-небудь”, виступала проти традиційної освіти. Альтернативну освіту слід розглядати як нормальний етап на шляху розвитку варіативно-пошукової освіти. На відміну від альтернативної освіти варіативна освіта не просто заміняє прийняті норми освіти антинормами, а допомагає особистості знайти інші шляхи розуміння і переживання знань у досить мінливому світі.

Варіативність навчання – організація освітнього процесу, що дозволяє запропонувати учням індивідуальні варіанти навчальних

планів, які відповідають індивідуальним особливостям, інтересам та розвитку.

Соціокультурні програми для дітей „групи ризику” „Неординарні діти в неординарному світі” – передумова конструювання варіативної освіти. З 1988 по 2009 роки було створено програми: „Творча обдарованість”; „Соціально-психологічна підтримка, навчання та виховання дітей з аномаліями розвитку”, „Соціальна служба допомоги дітям і молоді”.

Не зважаючи на суттєві національні відмінності із західними країнами в Україні також спостерігається інтенсивний розвиток нових форм освіти. Приватні навчальні заклади діють у всіх демократичних країнах. Для України вони ще й ознака прогресивного розвитку суспільства.

Ми поділяємо думку дослідників, які визначають поняття альтернативної освіти з погляду суспільного блага скоріше як перспективу, а не як конкретну процедуру чи програму. Таке тлумачення ґрунтується на переконанні, що є багато способів стати освіченим відповідно до типів і структур навчального середовища, в якому це може здійснюватися. І саме в інтересах суспільства гарантувати всім загальний рівень середньої освіти, впроваджуючи різноманітні структури, серед яких кожен матиме можливість вибору найзручнішої для досягнення успіху.

Обдаровані діти, діти з аномаліями розвитку і діти з асоціальною поведінкою ніби знаходяться на гострих кутах трикутника, що відображає своєрідні зони ризику, підвищеної уваги для системи освіти.

Підвищені можливості варіативного отримання освіти дозволяють сьогодні спостерігати різні шляхи інтеграції дітей з невираженими недоліками у психофізичному розвитку в умовах загальноосвітньої школи. Це компенсуючі класи в загальноосвітніх школах. Контингент цих класів складають діти так званої „групи ризику” з проблемами шкільної та соціальної адаптації. Зауважимо, що для компенсації порушень і підвищення успішності учнів в подібних класах необхідно створювати оптимальні умови для кожної конкретної дитини, виходячи з її діагнозу.

Все вищезазначене легко впроваджувати в приватних освітніх установах, оскільки там є реальна можливість створити необхідні умови для реалізації індивідуального підходу до кожної конкретної дитини. Проте, і у приватних, і у державних загальноосвітніх установ існує ряд схожих проблем.

Не дивлячись на величезну кількість нових освітніх установ – ліцеї, гімназії, коледжі тощо, освітня система працює не на підвищення, а на пониження індивідуального, пізнавального та соціального статусу дитини. В загальноосвітніх школах передбачається введення різного роду спеціальних предметів не раніше, ніж з п'ятого класу. Але в гімназіях, ліцеях, коледжах такого роду спеціалізація практично вже існує у першому класі. Відповідно збільшується навантаження на дітей.

За даними науково-дослідного центру охорони здоров'я дітей і підлітків МОЗ України, організм дитини, яка навчається у школі нового типу страждає більшою мірою, ніж у дітей загальноосвітніх шкіл. Дослідження виявили, що в початкових класах більше ніж 50% дітей вже мають вантаж хронічних захворювань.

Однак, поряд з особливим, характерним для кожного закладу, є загальний фундамент, який є обов'язковим до виконання. Це: цілісність навчально-виховного й корекційного процесу, що націлені на кінцевий результат – розвиток особистості, її соціальну реабілітацію, опора на дитячий колектив, поєднання обов'язкових і довільних елементів.

В ряді зарубіжних шкіл, судячи з літературних джерел, учні отримують менше знань, ніж в нашій країні. Зате їх привчають до самостійності. Дають можливість розкрити свої здібності та самому вирішувати, що і як робити далі.

Більшість приватних шкіл, за винятком Вальдорфських, здаються схожими між собою. Всі приватні освітні установи повинні мати один і той же базисний компонент, який і забезпечує можливість переходу з однієї школи до іншої. Навіть у релігійних школах, де формується у учнів світогляд, відмінний від пануючого, викладаються хімія, фізика і біологія – так само, як і у загальноосвітній школі.

Організація спеціального, зорієнтованого на певний дефект дитини, навчання й виховання є основною формою їх соціального захисту.

За останні два роки спостерігається припинення процесу руйнації інтернатних та спеціальних освітніх закладів.

Нині для різних категорій дітей в Україні працює 688 шкіл-інтернатів двадцяти восьми типів у яких навчається, виховується, отримує комплекс лікувально-оздоровчих заходів 144 тис. чоловік, у т.ч. 60 тис. дітей з психофізичними вадами.

Водночас на даний період в Україні починають виникати ініціативи по впровадженню в практику нетрадиційних методів психолого-педагогічної корекції, нових форм організації спеціального

навчання, що калькують сучасні західні моделі навчання дітей з порушеннями в розвитку.

Однією з проблем на сучасному етапі є адаптація та інтеграція проблемних дітей в загальноосвітнє, соціальне й виробниче середовище.

Діти залишають школу або вимушено відмовляються від неї за різних обставин. Частина – за станом здоров'я, через хронічні або спадкові хвороби. Решта – по соціальних причинах.

Одне з вирішень проблеми – створення мережі реабілітаційних центрів, які допомогли б повернути цих дітей та підлітків до традиційної системи освіти, орієнтовану на більшість дітей. Як правило, ці центри розраховані на роботу з певними категоріями дітей: інвалідами дитинства, соціально-неблагополучними дітьми, дітьми із затримкою психічного розвитку.

Отже, необхідним стає пошук нових шляхів виховання та навчання дітей з відхиленнями у психофізичному розвитку. Виникає потреба у відкритті нових освітніх установ, груп, в яких будуть створені найбільш сприятливі умови для дітей даної категорії, де кожна дитина, що має індивідуальні особливості або проблеми в розвитку, не відчуватиме себе збитковим в колективі однолітків.

Традиційно загальним напрямком для роботи з аномальними дітьми була чітка диференціація їх від дітей з нормальним розвитком. Дитину з відхиленням від норми направляли до відповідної спеціальної установи.

Останнім часом істотно змінився погляд на цю проблему. Є певні результати по інтеграції дітей, страждаючих різними відхиленнями в розвитку, до загальноосвітніх установ. У інтеграції є як прихильники, так і ті, хто її не приймає, або приймає, але з певними обмеженнями.

Інтеграція, включення в загальний потік, – офіційно прийнятий напрямок в області спеціальної освіти в різних країнах світу. Перша точка зору на інтеграцію: інтеграція припускає побудову освітнього процесу особливого учня так, щоб він був максимально підготовлений до входження в ординарне суспільство, тобто дитину тренують під певну технологію. Друга точка зору: передбачається активізувати роботу з мікросоціумом, до якого увійде особлива дитина, з суспільством в цілому, тобто технологія пристосовується до дитини.

Безумовно, інтеграція можлива не у всіх випадках. Багато що залежить від ступеня вади.

Останніми роками в нашій країні все частіше спостерігаються спроби вчити дітей з порушеннями у психофізичному розвитку в масовій школі. Шкільна інтеграція цих дітей – комплексна

різноаспектна проблема. Основними протипоказаннями до навчання такої дитини є не стільки стан її порушеної функції, скільки пов'язані з цим особливості її розумового та мовного розвитку.

Одним з актуальних питань інтеграції дітей дошкільного віку з порушеннями розвитку в колектив здорових однолітків є розробка різних моделей інтегрованого навчання.

Виходячи з вищезазначеного ми можемо стверджувати, що одним з найважливіших чинників прогресивного розвитку суспільства є гуманне, милосердне та дбайливе ставлення до дітей і молоді, які позбавлені можливості вести повноцінне життя внаслідок вад фізичного та психічного розвитку.

На жаль, в Україні історично склалася ситуація, за якої ця категорія дітей та молоді протягом тривалого часу залишалася соціально незахищеною і в певній мірі ізольованою від соціуму. Відкрите обговорення проблем осіб з обмеженими можливостями було непопулярним у суспільстві. Діти з особливими потребами, перебуваючи в умовах інтернатного закладу або на вихованні у сім'ї, позбавлені можливості вести повноцінний спосіб життя, виявляються непідготовленими до нього у відкритому середовищі. Воно не відповідає їхнім потребам, має бар'єри у спілкуванні.

Таким чином, найважливішим аспектом соціальної адаптації дітей з особливими потребами є забезпечення умов для отримання дітьми якісної освіти та фахової підготовки у відповідності до їх можливостей.

ПОГЛЯД НА СОЦІАЛЬНУ КОНЦЕПЦІЮ УКРАЇНИ ТА СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Басанець В.Г., викладач Конотопської філії МАУП

Радикальні економічні та політичні зміни в українському соціумі призвели до глибоких кризових процесів, а саме: руйнації господарсько – економічних зв'язків; майнової диференціації; зростання соціальної напруженості.

Ці кризові процеси спричинюють виникнення глибинних передумов для соціальних вибухів і означають збереження соціальної несправедливості у сучасному українському суспільстві. Натомість загально визнаним критерієм цивілізованості будь – якого суспільства є якраз соціальна справедливість , яка тлумачиться як створення